

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

XVII SIMPOZIJUM O ZAŠTITI BILJA Zbornik rezimea radova

Zlatibor, 27. - 30. novembar 2023. godine

XVII SIMPOZIJUM O ZAŠTITI BILJA, Zlatibor, 27. – 30. novembar 2023. godine

NAUČNI ODBOR

Milan Stević, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd - predsednik

Članovi:

Dragana Budakov - Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Miloš Stepanović - Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Aleksandra Konjević - Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Dragica Brkić - Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Slavica Vuković - Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Nenad Trkulja - Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Dragana Božić - Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Radivoje Jevtić - Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Biljana Vidović - Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Tatjana Popović Milovanović - Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Duška Jerinić-Prodanović, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Rada Đurović-Pejčev - Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Nataša Duduk - Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Darko Jevremović - Institut za voćarstvo, Čačak
Bojan Konstantinović - Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Ivan Milenković - Univerzitet u Beogradu, Šumarski fakultet

ORGANIZACIONI ODBOR

Emil Rekanović – Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd, predsednik

Članovi:

Goran Aleksić – Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Aleksa Obradović – Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Ivana Vico – Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Mila Grahovac – Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Milena Popov – Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Željko Milovac – Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Goran Jokić – Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Dijana Eraković – Galenika-Fitofarmacija a.d., Beograd
Dragan Sekulić – Agrosava d.o.o, Beograd
Jovan Ivačković – Ekosan d.o.o, Beograd
Vesna Urošević – Agromarket d.o.o, Kragujevac
Nešo Vučković – Nufarm, Austria
Dušica Bojović – BASF Srbija d.o.o, Beograd
Srđana Petrović – Corteva Agriscience SRB d.o.o, Novi Sad
Dragan Lazarević – Bayer d.o.o, Beograd
Goran Milošević – Delta Agrar, Beograd
Aleksandar Jotov – Savacoop doo, Novi Sad
Miroslav Ivanović – Syngenta doo, Beograd

Izdavač	Društvo za zaštitu bilja Srbije, Nemanjina 6, 11080 Beograd
Za izdavača	Dr Goran Aleksić
Štampa	KAKTUSPRINT, Beograd
Tiraž	50 Beograd, 2023.

CIP – Каталогизacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd
632(048)

Симпозијум о заштити биља (17; 2023; Златибор)

Zbornik rezimea radova/XVII simpozijuma o zaštiti bilja, 27.– 30. novembar 2023., Zlatibor.-Beograd: Društvo za zaštitu bilja Srbije, 2023 (Beograd: Kaktusprint). 93 str.; 24 cm

Tiraž 50. -Registar.

ISBN-978-86-83017-42-3

а) Биљке – Заштита – Апстракти

б) Пестициди - Апстракти

COBISS.SR-ID 130184457

PROGRAM XVII SIMPOZIJUMA O ZAŠTITI BILJA

Ponedjeljak, 27. 11. 2023.

16 ⁰⁰ -20 ⁰⁰	REGISTRACIJA UČESNIKA
18 ⁰⁰ -20 ⁰⁰	Postavljanje postera i probe prezentacija
19 ⁰⁰ -20 ⁰⁰	Koktel dobrodošlice

Utorak, 28. 11. 2023.

8 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	REGISTRACIJA UČESNIKA
10 ⁰⁰ -11 ⁰⁰	OTVARANJE SIMPOZIJUMA I POZDRAVNE REČI Predsedavajući: Goran Aleksić, Emil Rekanović, Milan Stević
11 ⁰⁰ -13 ³⁰	FITOPATOLOGIJA Predsedavajući: Nataša Duduk, Dragana Budakov
11 ⁰⁰ -11 ²⁰	Radivoje Jevtić, Vesna Župunski: EPIDEMIJA ŽUTE RĐE I POJAVA NOVIH PATOGENA STRNIH ŽITA U SRBIJI (uvodno predavanje)
11 ²⁰ -11 ⁴⁰	Darko Jevremović, Bojana Vasiljević, Vera Katanić, Svetlana A. Paunović: VIRUS ŠARKE ŠLJIVE: 15 GODINA PRAĆENJA ŠIRENJA PPV-REC I PPV-D SOJEVA U ZASADU ŠLJIVE (uvodno predavanje)
11 ⁴⁰ -11 ⁵⁵	Diskusija
11 ⁵⁵ -12 ¹⁰	Pauza za kafu i razgledanje postera
12 ¹⁰ -12 ²⁰	Monika Kažuzna, Andjelka Prokić, Aleksa Obradović, William A. Weldon, Virginia Stockwell, Joël F. Pothier: RAZVOJ NOVIH MOLEKULARNIH METODA (PCR, Real- time PCR i LAMP-PCR) ZA DETEKCIJU <i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>corylina</i> , PROUZROKOVAČA BAKTERIOZNE PLAMENJAČE LESKE
12 ²⁰ -12 ³⁰	Tatjana Popović Milovanović, Renata Iličić, Nenad Trkulja, Vojislav Trkulja, Katarina Zečević, Aleksandra Jelušić: UTVRĐIVANJE GENETIČKE STRUKTURE POPULACIJA <i>ACIDOVORAX CITRULLI</i> U SRBIJI
12 ³⁰ -12 ⁴⁰	Miloš Stepanović, Milica Milošević, Ivana Potočnik, Jelena Luković, Svetlana Milijašević-Marčić, Emil Rekanović: <i>Fusarium avenaceum</i> - PROUZROKOVAČ FUZARIOZNE TRULEŽI PLODA JABUKE: AGRESIVNOST I MORFOLOGIJA MAKROKONIDIJA
12 ⁴⁰ -12 ⁵⁰	Ana Obradović, Vesna Krnjaja, Aleksandra Bulajić, Milica Nikolić, Iva Savić, Slavica Stanković: DIVERZITET I PATOGENOST RAZLIČITIH HEMOTIPOVA <i>Fusarium</i> <i>graminearum</i> KOMPLEKSA POREKLOM SA ZRNA JEČMA
12 ⁵⁰ -13 ⁰⁰	Nina Vučković, Ivana Vico, Nataša Duduk: <i>DIAPORTHE ERES</i> I <i>DIAPORTHE RUDIS</i> U MEŠANOJ INFEKCIJI PLODA JABUKE
13 ⁰⁰ -13 ¹⁰	Milenković Ivan, Milanović Slobodan, Radisavljević Nevena, Jovanović Dušan, Radulović Zlatan, Milenković Milan, Dimitrijević Vlada, Jevtić Saša, Stefanović Jovica, Karadžić Dragan: MRAZOPUCINE KAO MESTA PRODORA PARAZITA RANA U TKIVO SMRČE
13 ¹⁰ -13 ³⁰	Diskusija
13 ³⁰ -15 ⁰⁰	Pauza za ručak
16 ³⁰ -19 ⁰⁰	PREZENTACIJE POMAŽUĆIH ČLANOVA DRUŠTVA Predsedavajući: Uroš Vojinović, Marta Loc
16 ³⁰ -17 ¹⁰	GALENKA
17 ¹⁰ -17 ⁴⁰	AGROMARKET
17 ⁴⁰ -17 ⁵⁰	SYNGENTA
17 ⁵⁰ -18 ⁰⁰	CORTEVA
18 ⁰⁰ -18 ²⁰	AGROUNIK
18 ²⁰ -18 ³⁰	ADAMA
18 ³⁰ -18 ⁵⁰	BAYER
18 ⁵⁰ -19 ⁰⁰	DELTA AGRAR
20 ³⁰	SKUPŠTINA DRUŠTVA ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

Sreda, 29. 11. 2023.

8⁰⁰-17⁰⁰	REGISTRACIJA UČESNIKA
10⁰⁰-11⁴⁰	ENTOMOLOGIJA I POLJOPRIVREDNA ZOOLOGIJA Predsedavajući: Aleksandra Konjević, Željko Milovac
10 ⁰⁰ -10 ²⁰	Biljana Vidović, Tatjana Cvrković, Radmila Petanović, Enrico de Lillo, Massimo Cristofaro, Marie-Claude Bon, Sonja Stutz, Rene Sforza, Francesca Marini: ERIOFIDNE GRINJE KAO POTENCIJALNI AGENSI BIOLOŠKE KONTROLE INVAZIVNE VRSTE <i>AILANTHUS ALTISSIMA (SIMAROUBACEAE)</i> <i>(uvodno predavanje)</i>
10 ²⁰ -10 ⁴⁰	Anđa Radonjić, Olivera Petrović-Obradović: MONITORING BROJNOSTI KRILATIH FORMI BILJNIH VAŠI RADI KONTROLE NJIHOVE VEKTORSKE AKTIVNOSTI U PŠENICI, ŠEĆERNOJ REPI I KROMPIRU <i>(uvodno predavanje)</i>
10 ⁴⁰ -10 ⁵⁰	Matija Milković, Olivera Petrović-Obradović, Mihajlo Stanković, Andrea Kosovac: GENOTIPIZACIJA POPULACIJA <i>OPHRAELLA COMMUNA LESAGE, 1986 (COLEOPTERA, CHRYSOMELIDAE)</i> U SRBIJI
10 ⁵⁰ -11 ⁰⁰	Luka Stojanović, Bojan Duduk, Jelena Stepanović, Andrea Kosovac: PRISUSTVO I GENOTIPIZACIJA STOLBUR FITOPLAZME I ENDOSIMBIONTA <i>WOLBACHIA</i> U POPULACIJI CIKADE <i>HYALESTHES OBSOLETUS</i>
11 ⁰⁰ -11 ¹⁰	Mujezinović Osman, Zahirović Kenan, Dautbašić Mirza, Ivojević Sead, Prljača Damir: UPOTREBA BIOTEHNIČKIH MJERA ZA KONTROLU GUBARA I ŽUTOTRBE U LIŠČARSKIM ŠUMAMA BOSNE I HERCEGOVINE
11 ¹⁰ -11 ²⁵	Diskusija
11 ²⁵ -11 ⁴⁰	Pauza za kafu i razgledanje postera
11⁴⁰-13⁰⁰	PANEL DISKUSIJA: AKTIVNOSTI UPRAVE ZA ZAŠTITU BILJA Predsedavajući: Nebojša Milosavljević, Milan Stević
13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰	Pauza za ručak
15⁰⁰-16³⁰	HERBOLOGIJA Predsedavajući: Dragana Božić, Bojan Konstantinović
15 ⁰⁰ -15 ²⁰	Sava Vrbničanin, Stevan Ž. Knežević, Dejan Nedeljković, Igor Elezović: UTICAJ VREMENSKIH PRILIKA I PRIMENE ZEMLJIŠNIH HERBICIDA NA KRITIČANO VREME SUZBIJANJA KOROVA NAKON NIKANJA OKOPAVINSKIH USEVA: MODEL SUNCOKRET I KUKURUZ <i>(uvodno predavanje)</i>
15 ²⁰ -15 ³⁰	Jovan Lazarević, Sava Vrbničanin, Marjan Kuželka, Svetlana Roljević-Nikolić, Dragana Božić: SUZBIJANJE KOROVA MALČIRANJEM U FUNKCIJI POVEĆANJA PRINOSA SEMENA ANGELIKE (<i>ANGELICA ARCHANGELICA L.</i>)
15 ³⁰ -15 ⁴⁰	Markola Saulić, Ivica Đalović, Darko Stojićević, Dragana Božić, Sava Vrbničanin: UTICAJ SISTEMA BILJNE PROIZVODNJE NA REZERVU SEMENA INVAZIVNIH VRSTA U ZEMLJIŠTU
15 ⁴⁰ -15 ⁵⁰	Jovana Krstić, Goran Malidža, Miloš Rajković, Vuk Đorđević, Miroslav Zorić: UTICAJ RAZLIČITIH GUSTINA ODABRANIH INVAZIVNIH KOROVA NA PRINOS SEMENA TRI GENOTIPA SOJE
15 ⁵⁰ -16 ⁰⁰	Anđelković Ana, Šikuljak Danijela, Rajković Miloš, Popović Slađana, Marisavljević Dragana: UTICAJ LOKALNIH KARAKTERISTIKA STANIŠTA NA SASTAV KOROVSKO FLORE U VINOGRADIMA VRŠAČKOG VINOGORJA
16 ⁰⁰ -16 ¹⁵	Diskusija
16 ¹⁵ -16 ³⁰	Pauza za kafu i razgledanje postera
17⁰⁰-19¹⁰	PREZENTACIJE POMAŽUĆIH ČLANOVA DRUŠTVA Predsedavajući: Antonije Žunić, Nađa Milutinović
17 ⁰⁰ -17 ³⁰	AGROMARKET
17 ³⁰ -17 ⁴⁰	SAVACOOP
17 ⁴⁰ -17 ⁵⁰	BASF

17 ⁵⁰ -18 ³⁰	AGROSAVA
18 ³⁰ -19 ¹⁰	EKOSAN
20 ³⁰	SVEČANA VEČERA

Četvrtak, 30. 11. 2023.

10 ⁰⁰ -10 ³⁰	PREZENTACIJA PROJEKATA Predsedavajući: Petar Kljajić, Slavica Vuković
10 ⁰⁰ -10 ¹⁰	Ana Marjanović Jeromela, Željko Milovac, Filip Franeta, Jovica Vasin, Stanko Milić, Tijana Zeremski, Vladimir Sikora, Goran Malidža, Petar Mitrović, Sonja Gvozdenac, Slavko Vasin, Biljana Kiprovska, Dragana Rajković, Ankica Kondić Špika, Dragana Miladinović, Anamarija Koren, Jelena Ovuka, Miloš Krstić, Vladimir Miklič: UPOTREBA MARGINALNIH ZEMLJIŠTA ZA ODRŽIVO GAJENJE INDUSTRIJSKOG BILJA I RAZVOJ INOVATIVNIH BIO PROIZVODA
10 ¹⁰ -10 ²⁰	Milena Simić, Helena Freitas, Milan Brankov, Vesna Dragicević, Alexandros Tataridas: GOOD - EVROPSKI PROJEKAT KOJI PROMVIŠE AGROEKOLOŠKE MERE ZA SUZBIJANJE KOROVA I GAJENJE USEVA
10 ²⁰ -10 ³⁰	Mladen Petreš: FULBRIGHT NON-DEGREE RESEARCH PROGRAM FOR DOCTORAL STUDENTS - ISKUSTVA SA ISTRAŽIVAČKOG BORAVKA U SAD
10 ³⁰ -12 ³⁰	PESTICIDI, BEZBEDNOST HRANE I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE Predsedavajući: Petar Kljajić, Slavica Vuković
10 ³⁰ -10 ⁵⁰	Katarina Jovanović-Radovanov: REZIDUALNO DELOVANJE HERBICIDA: KADA I KAKO DO BEZBEDNE SETVE <i>(uvodno predavanje)</i>
10 ⁵⁰ -11 ¹⁰	Uroš Vojinović, Milan Ivanović, Jelena Adamović, Milan Stević: REZISTENTNOST POPULACIJA <i>Erysiphe necator</i> NA AZANAFTALENE, ARIL-FENIL KETONE I QoI FUNGICIDE U SRBIJI <i>(uvodno predavanje)</i>
11 ¹⁰ -11 ²⁰	Goran Andrić, Marijana Pražić Golić, Petar Kljajić, Zorana Polić, Dragica Brkić: EFEKTI DVE FORMULACIJE DELTAMETRINA NA KESTENJASTOG BRAŠNARA, <i>Tribolium castaneum</i> (HERBST)
11 ²⁰ -11 ³⁰	Milan Brankov, Milena Simić, Milena Šenk, Natalija Pavlović, Marijenka Tabaković, Vesna Dragičević: AĐUVANTI - MOGUĆNOST DA SE SMANJI KOLIČINA PRIMENE HERBICIDA MEZOTRIONA I FORAMSULFURONA
11 ³⁰ -11 ⁴⁰	Nađa Milutinović, Teodora Tojić, Uroš Vojinović, Tanja Vasić, Milan Stević: ANTIFUNGALNO DELOVANJE ETARSKIH ULJA POMORANDŽE I DIVLJEG PELINA NA <i>Colletotrichum orbiculare</i> IN VITRO
11 ⁴⁰ -11 ⁵⁰	Marta Loc, Jovana Grahovac, Ivana Pajčin, Vanja Vlajkov, Tatjana Dudaš, Dragana Budakov, Mila Grahovac: BIOPROCESNO REŠENJE ZA PROIZVODNJU AGENSA BIOLOŠKE KONTROLE <i>PECTOBACTERIUM</i> SPP. NA KROMPIRU
11 ⁵⁰ -12 ⁰⁰	Dragica Brkić, Bojana Špirović-Trifunović: GLIFOSAT - AKTIVNA SUPSTANCA NISKOG RIZIKA?
12 ⁰⁰ -12 ¹⁵	Diskusija
12 ¹⁵ -12 ³⁰	Pauza za kafu i razgledanje postera
12 ³⁰	ZATVARANJE SIMPOZIJUMA Predsedavajući: Goran Aleksić, Emil Rekanović, Milan Stević

POSTERI

FITOPATOLOGIJA

- 1. POJAVA I INTENZITET LJUBIČASTE PEGAVOSTI IZDANAKA MALINE U ZASADIMA MALINE U OPŠTINI ŠTRPCE**
Slaviša Gudžić, Slađana Janković, Katerina Nikolić, Milosav Grčak, Dragan Grčak, Nebojša Gudžić, Miroljub Aksić
- 2. MOLEKULARNA DETEKCIJA I IDENTIFIKACIJA VIRUSA ŽUTICE ŠEĆERNE REPE PROUZROKOVAČA VIRUSNOG ŽUTILA ŠEĆERNE REPE U SRBIJI**
Ivana Stanković, Katarina Zečević, Živko Ćurčić, Branka Krstić
- 3. MOLEKULARNA KARAKTERIZACIJA IZOLATA VIRUSA MOZAIKA SOJE NA SEMENU SOJE U SRBIJI**
Katarina Zečević, Ivana Stanković, Branka Krstić
- 4. MIKOPOPULACIJA NA MALINI U SRBIJI**
Tanja Vasić, Darko Jevremović, Sanja Živković, Aleksandra Bulajić
- 5. FITOPATOGENE GLJIVE NA LUCERKI U SRBIJI**
Tanja Vasić, Darko Jevremović, Sanja Živković, Miljana Zlatanović, Debasis Mitra
- 6. PRIMENA PROGRAMA R U PRAĆENJU ZDRAVSTVENOG STANJA INVAZIVNIH DRVENASTIH VRSTA**
Milena Lakićević, Lazar Pavlović, Saša Orlović, Olivera Kalozi
- 7. Etiologija prouzrokovala sušenja listova i pupoljaka ruže u Srbiji**
Mira Vojvodić, Luka Vuković, Dušica Kovačević, Miljan Grkinić, Isidora Knežević, Aleksandra Bulajić
- 8. UČESTALOST VRSTA RODA *Sclerotinia* NA ZELENOJ SALATI U SRBIJI**
Maja Živanović, Brankica Pešić, Jovana Hrustić, Aleksandra Bulajić, Milica Mihajlović
- 9. RASPROSTRANJENOST VRSTA RODA *Monilinia* NA PLODOVIMA TREŠNJE I VIŠNJE**
Jovana Hrustić, Milica Mihajlović, Brankica Pešić
- 10. EFIKASNOST BILOŠKIH PREPARATA U ZAŠTITI PAPRIKE OD PROUZROKOVAČA BAKTERIOZNE PEGAVOSTI LIŠĆA (*XANTHOMONAS EUVESICATORIA*)**
Bojana Gavrilović, Milan Ugrinović, Jelena Adamović, Aleksa Obradović
- 11. IDENTIFIKACIJA BAKTERIJA IZOLOVANIH IZ LIJESKE (*CORYLUS AVELLANA*) U CRNOJ GORI**
Tamara Popović, Jelena Adamović, Anđelka Prokić, Milan Ivanović, Aleksa Obradović
- 12. *Colletotrichum fioriniae* - PROUZROKOVAČ ANTRAKNOZE PLODOVA KRUŠKE**
Svetlana Živković, Nenad Trkulja, Stefan Kovačević, Stefan Stošić
- 13. PATOGENOST IZOLATA *Alternaria* spp. NA PLODOVIMA JABUKE**
Milica Meseldžija, Dobrila Kovačević, Teodora Mihaljfi, Mladen Petreš, Mila Grahovac, Dragana Budakov, Vera Stojšin
- 14. ANTIFUNGALNA AKTIVNOST ETARSKOG ULJA *SATUREJA MONTANA* L. PREMA *ALTERNARIA* SP., PATOGENA STEPSKOG BOŽURA**
Sara Mikić, Tatjana Stević, Snežana Mrđan, Nina Vučković, Filip Bekčić, Željana Prijjić, Tatjana Marković
- 15. PROUČAVANJE POPULACIJA *XANTHOMONAS CAMPESTRIS* PV. *CAMPESTRIS* POREKLOM SA KUPUSA U VOJVODINI**
Aleksandra Jelušić, Tatjana Popović Milovanović, Petar Mitrović, Renata Iličić
- 16. PROUČAVANJE PROUZROKOVAČA VLAŽNE TRULEŽI PAPRIKE I MRKVE U VOJVODINI**
Tatjana Popović Milovanović, Renata Iličić, Aleksandra Jelušić, Petar Mitrović, Vojislav Trkulja, Predrag Milovanović, Katarina Zečević
- 17. NOVIJA PROUČAVANJA UZROČNIKA BAKTERIOZNE PEGAVOSTI LISTA ŠEĆERNE REPE**
Tatjana Popović Milovanović, Nenad Trkulja, Danijela Ristić, Renata Iličić, Vojislav Trkulja, Aleksandra Jelušić
- 18. Antibakterijski potencijal esencijalnog ulja ambrozije (*Ambrosia artemisiifolia* L.)**
Belmin Bajrović, Amer Sunulahpašić, Blažo Lalević, Saud Hamidović
- 19. UTICAJ *Neofabraea alba* I ETARSKOG ULJA TIMIJANA NA SADRŽAJ VITAMINA C U PLODOVIMA JABUKE**
Jelena Vukotić, Mila Grahovac, Dragana Budakov, Marijana Peić Tukuljac, Dejan Prvulović, Biserka Milić, Vera Stojšin
- 20. REZULTATI PROGRAMA POSEBNOG NADZORA NAD PRISUSTVOM *Pantoea stewartii* subsp. *stewartii* (Smith) Mergaert et al. PROUZROKOVAČEM BAKTERIOZNE UVELOSTI KUKURUZA NA PODRUČJU REPUBLIKE SRPSKE**
Vojislav Trkulja, Gordana Babić, Bojana Ćurković, Bojana Vuković, Jovana Prijjić, Bogdan Nedić
- 21. DIVERZITET I ULOGA MIKROBIOTE CVETA**
Ana Plečić, Aleksa Obradović
- 22. IDENTIFIKACIJA I KARAKTERIZACIJA *FUSARIUM OXYSPOURUM* IZ KORENA ŠEĆERNE REPE**
Nina Vučković, Jovana Matić, Živko Ćurčić, Nataša Duduk, Ivana Vico

23. POPULACIJA BAKTERIJA U BAKTERIOZNYM TUMORIMA KOŠTIČAVOG VOĆA U SRBIJI

Nevena Zlatković, Nemanja Kuzmanović, Slobodan Kuzmanović, Katarina Gašić

ENTOMOLOGIJA I POLJOPRIVREDNA ZOOLOGIJA

24. SKAKAVCI I ZRIKAVCI (ORTHOPTERA) - SVE ZNAČAJNIJI ŠTETNICI POLJOPRIVREDNIH KULTURA NA PODRUČJU HERCEGOVINE

Ivan Ostojić, Mladen Zovko, Danijela Petrović, Helena Brekalo

25. *POLYODASPIS RUFICORNIS* MACQ. (DIPTERA: CHLOROPIDAE) MANJE POZNAT ŠTETNIK ORAHA U BOSNI I HERCEGOVINI

Mladen Zovko, Ivan Ostojić, Danijela Petrović, Helena Brekalo

26. PRILOG POZNAVANJU ŠTETNIH LEPTIRA PARKA PRIRODE „GOLIJA“ I MOLEKULARNO BARKODIRANJE ODABRANIH VRSTA

Dejan V. Stojanović, Andrea Kosovac

27. UTICAJ ZELENE POVRTNE I BRAON MRAMORASTE STENICE NA MORFOLOŠKE OSOBINE SOJE

Željko Milovac, Filip Franeta, Mihajlo Ćirić, Marjana Vasiljević, Vuk Đorđević

28. OTPORNOST POJEDINIH SORTI KROMPIRA NA BIJELU KROMPIROVU CISTOLIKU NEMATODU *Globodera pallida*

Sandra Kerezović, Nikola Grujić, Branimir Nježić

29. ZDRUŽENA SETVA KAO NAČIN KONTROLE BROJNOSTI BILJNIH VAŠI U PŠENICI

Anđa Radonjić, Ivana Lalićević, Olivera Petrović-Obradović, Velemir Ninković

30. NOVE VRSTE ERIOFIDA (ACARI: ERIOPHYOIDEA) ZA FAUNU SRBIJE ZABELEŽENE U POSLEDNJOJ DEцениJI

Biljana Vidović, Slavica Marinković, Nikola Anđelković, Tatjana Cvrković, Radmila Petanović

31. SUZBIJANJE ŽIŽAKA (*SITOPHILUS SP.*) ENTOMOPATOGENIM NEMATODAMA

Radijana Đekanović, Branimir Nježić

32. PRILOG POZNAVANJU EKONOMSKI VAŽNIH ŠTETOČINA U PARKU STROMOVKA (ČEŠKE BUDEJOVICE, ČEŠKA REPUBLIKA)

Marija Milosavljević, Mara Tabaković-Tošić, Bojan Gavrilović

33. *Eurytoma sp.* (HYMENOPTERA, EURYTOMIDAE) - NOVA ŠTETOČINA ŠLJIVE U SRBIJI

Ivana Jovičić, Andrea Kosovac, Ljiljana Jeremić, Giuseppe E. Massimino Cocuzza

34. POTKORNJACI (COLEOPTERA, SCOLITINAE) KAO VEKTORI ŠIRENJA TRAHEOMIKOZNIH GLJIVA RODA *OPHIOSTOMA* NA HRASTOVIMA U SRBIJI

Renata Gagić - Serdar, Miroslava Marković, Mara Tabaković-Tošić, Danilo Furtula, Ljubinko Rakonjac, Suzana Mitrović

HERBOLOGIJA

35. KOROVSKA FLORA U MLADIM ZASADIMA MALINE – *Rubus spp.* (Rosaceae, Rosales) NA TERITORIJI SELA OSRECI-KOPAONIK

Sanja Živković, Tanja Vasić, Darko Jevremović, Vera Katanić, Jordan Marković, Biljana Kelečević, Mitra Debasis

36. ALELOPATSKI POTENCIJAL I HEMIJSKA ANALIZA BILJNOG EKSTRAKTA VRSTE *ARTEMISIA VULGARIS* L.

Teodora Tojić, Ana Mirković, Tijana Đorđević, Marija Sarić-Krsmanović, Dragana Božić, Ljiljana Radivojević, Sava Vrbničanin

37. REZISTENTNOST AMBROZIJE PELENASTE NA NIKOSULFURON I IMAZAMOKS

Đorđe Bastajić, Dejan Nedeljković, Teodora Tojić, Dragana Božić, Sava Vrbničanin

38. POKROVNA VEGETACIJA U ORGANSKOJ PROIZVODNJI GROŽĐA

Aleksandar Simić, Dunja Sotonica, Zorica Ranković Vasić, Zoran Pržić, Željko Dželetović, Branislav Anđelić, Marija Ćosić

39. EFIKASNOST PREPARATA BIATHLON 4D PRIMENJENOG DRONOM U SUZBIJANJU KOROVA U USEVU PŠENICE

Biljana Bošković, Dragana Božić, Miloš Pajić, Milan Dražić, Kosta Gligorević

40. UTICAJ HIDROLATA *Foeniculum vulgare*, *Nepeta cataria*, *Saturea montana*, *Saturea hortensis* i *Origanum vulgare* NA KLIJANJE SEMENA *Cuscuta epithimum*

Bojan Konstantinović, Milena Popov, Nataša Samardžić, Tijana Stojanović

41. GRIM-OVE CSR ŽIVOTNE STRATEGIJE KOROVA HERCEGOVINE

Danijela Petrović, Helena Brekalo, Ivan Ostojić, Mladen Zovko

42. **ALERGIJSKI POTENCIJAL KOROVNE FLORE GRADA MOSTARA** Danijela Petrović, Helena Brekalo, Mladen Zovko, Ivan Ostojić

43. **PRIMENA MODELA VEŠTAČKIH NEURONSKIH MREŽA ZA UTVRĐIVANJE RAZLIKA IZMEĐU POPULACIJA AVENA FATUA I AVENA STERILIS NA OSNOVU KARAKTERISTIKA SEMENA**

Danijela Šikuljak, Mostafa Oveisi, Ana Anđelković, Dragana Božić, Sava Vrbničanić

PESTICIDI, BEZBEDNOST HRANE I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

44. **UTICAJ KONZERVANSA NA TRAJNOST RODENTICIDNOG MAMKA U NEPOVOLJNIM USLOVIMA SREDINE**

Jokić Goran, Blažić Tanja, Rada Đurović-Pejčev, Tijana Đorđević, Ivana Jovičić, Irena Ogurlić Međo, Stojnić Bojan

45. **STIMULATIVNI EFEKAT IZOLATA BACILLUS SPP. NA KLIJAVOST I MORFOLOŠKE PARAMETRE KLIJANACA PAPRIKE**

Vasiljka Karačić, Dragana Miljaković, Milan Ivanović

46. **PRIMENA VOĆNIH VRSTA OTPORNIH NA BOLESTI I ŠTETOČINE U URBANOJ HORTIKULTURI**

Tijana Narandžić, Mirjana Ljubojević, Magdalena Pušić, Milica Grubač

47. **ZAŠTITA ZASADA JABUKE OD JABUKINOG SMOTAVCA (*Cydia pomonella* L.) PRIMENOM INSEKTICIDA ACETAMIPRID, LAMBDA-CIHALOTRIN I NJIHOVE KOMBINACIJE**

Slavica Vuković, Dragana Šunjka, Sanja Lazić, Antonije Žunić, Miloš Petrović, Nikola Laćarac

48. **INHIBITORNI EFEKAT ETARSKIH ULJA NEKIH ČETINARA PREMA PATOGENIMA IZ RODA *Phytophthora***

Milenković Ivan, Radojković Aleksandar, Ćirković Jovana, Perać Sanja, Jovanović Jelena, Branković Zorica, Milanović Slobodan, Dobrosavljević Jovan, Simović Nemanja, Tadić Vanja, Žugić Ana, Branković Goran

49. **IDENTIFIKACIJA PROUZROKOVAČA TRULEŽI PLODOVA JABUKE IZ FAMILIJE *Botryosphaeriaceae* I OSETLJIVOST NA KOMBINACIJU FLUOPIRAM + TEBUKONAZOL IN VITRO**

Milica Milošević, Miloš Stepanović, Emil Rekanović, Jelena Stepanović

50. **FUMIGANTNO DELOVANJE ETARSKIH ULJA CIMETA I KARANFILIČA NA PROUZROKOVAČA FUZARIOZNE TRULEŽI PLODA JABUKE (*Fusarium avenaceum*)**

Miloš Stepanović, Milica Milošević, Ivana Potočnik, Jelena Luković, Svetlana Milijašević-Marčić, Emil Rekanović

51. **PRIMENA PREPARATA KERB ZA SUZBIJANJE VILINE KOSICE (*Cuscuta* sp.) U USEVIMA ŠEĆERNE REPE**

Milićević Zlatko, Trkulja Nenad, Šikuljak Danijela

52. **POTENCIJAL *Bacillus velezensis* SOJA P64 POREKLOM SA SEMENA PAPRIKE U SUZBIJANJU *Xanthomonas euvesicatoria***

Ivana Živković, Aleksandra Jelušić, Renata Ilić, Nenad Trkulja, Slađan Adžić, Jelena Damjanović, Tatjana Popović Milovanović

53. **EFIKASNOST INSEKTICIDA U ZAŠTITI USEVA KROMPIRA OD ZLATICE, *Leptinotarsa decemlineata* (Say)**

Petar Kljajić, Marijana Pražić Golić, Goran Andrić, Nenad Tamaš, Pavle Bejin, Ivana Arsenijević

54. **EFEKTIVNOST PRAŠIVA DIATOMEJSKE ZEMLJE IZ SRBIJE ZA ŽITNOG MOLJCA I KUKURUZNOG ŽIŠKA U KUKURUZU U ZRNU**

Marijana Pražić Golić, Goran Andrić, Petar Kljajić

55. **TOKSIČNOST FUNGICIDA RAZLIČITOG MEHANIZMA DELOVANJA PREMA IZOLATIMA *DIDYMELLA PINODELLA* POREKLOM SA GRAŠKA**

Vukašin Keserović, Mira Starović, Danijela Ristić, Ivan Vučurović, Jovana Blagojević, Goran Aleksić

56. **MOGUĆNOST FUNGICIDNIH TRETMANA USEVA SUNCOKRETA KLASIČNOM MEHANIZACIJOM I TEHNIKOM TRETMANA DRONOM**

Dragica Janković, Bojana Karaklajić, Zoran Stojanović

OTVARANJE SAVETOVANJA I POZDRAVNE REČI

FITOPATOLOGIJA

Uvodno predavanje

EPIDEMIJA ŽUTE RĐE I POJAVA NOVIH PATOGENA STRNIH ŽITA U SRBIJI

Radivoje Jevtić¹, Vesna Župunski¹

¹Institut za ratarstvo i povrtarstvo – Institut od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju,
Maksima Gorkog 30, Novi Sad
E-mail: radivoje.jevtic@ifvcns.ns.ac.rs

Prouzrokovatelj žute rđe (*Puccinia striiformis* f.sp. *tritici*) i lisne rđe (*Puccinia triticina*) pšenice pripadaju grupi obligatnih patogena koji mogu dovesti do gubitaka prinosa i do 70%. Prouzrokovatelj žute rđe je dobio na posebnom značaju u Srbiji proizvodne 2013/2014. Tada je potvrđena rasa Warrior koja je dovela do značajnih šteta u proizvodnji pšenice. Prouzrokovatelj žute rđe ječma *Puccinia striiformis* f. sp. *hordei* opisan je u područjima sa hladnom i vlažnom klimom gde dovodi do gubitaka prinosa ječma i do 70%. Treba imati u vidu da su rase žute rđe pšenice retko virulentne za ječam, međutim ipak postoje genotipovi ječma koji mogu biti zaraženi nekim rasama žute rđe pšenice. Za razliku od ječma, prouzrokovatelji žute rđe pšenice mogu izvršiti zarazu tritikalea. Među njima su rase Warrior i Kranich koje su od 2011. izazvale ogromne gubitke prinosa pšenice u Evropi. I pored pojave žute rđe na pšenici u Srbiji prethodnih godina, ona nije registrovana na ječmu i tritikaleu sve do 2023. Imajući u vidu da se žuta rđa prvi put pojavila u Srbiji na ječmu i tritikaleu 2023, i da je kontrola žute rđe bila otežana u proizvodnoj 2022/2023 godini, cilj ovog rada je da ukaže na faktore koji su doveli do epidemije žute rđe i pojava novih patogena strnih žita u Srbiji.

Prisustvo prouzrokovatelja žute rđe pšenice, ječma i tritikalea u Srbiji praćeno je kako na proizvodnim površinama strnih žita tako i u genetičkoj kolekciji tzv. „rasadniku bolesti“. na lokalitetu Rimski šančevi koja uključuje preko 3000 genotipova pšenice, ječma, ova, tritikalea i divljih srodinika. Razlike u reakciji osetljivosti 2828 genotipova pšenice na žutu rđu analizirani su iz podataka dobijenih od 2016. godine. Svaki genotip sejan je u šest redova dužine 1 m sa međurednim rastojanjem od 20 cm. Ovakvim načinom setve dobijena je površina eksperimentalne parcelice od 1 m². Ocenjivanje indeksa oboljenja obligatnih patogena vršeno je u fenofazi nalivanja do rane mlečne zrelosti zrna (71-73 BBCH). Sve statističke analize su urađene primenom softvera Minitab 17 (probna verzija).

Klimatski faktori 2023. kao i 2014, 2016. i 2018. godine pogodovali su jačoj pojavi žute rđe pšenice u Srbiji. Treba istaći da su temperature u januaru i/ili u februaru prelazile 4 °C u godinama kada je dolazilo do jače pojave žute rđe, što je više od prosečnih temperatura u januaru (1,4°C) i februaru (3,4 °C) u poslednjih 18 godina. Međutim, za razliku od prethodnih godina, u genetičkoj kolekciji na Rimskim šančevima 2023. godine, broj genotipova zaražen žutom rđom (80%) sa indeksom oboljenja (DI) većim od 41% bio je značajno veći. Procenat genotipova zaraženih žutom rđom sa DI>41% bio je 47,7% u 2016. godini i 43% u 2018.

godini. Treba istaći i da su padavine 2023 bile daleko iznad prosečnih u februaru (57,2 mm), aprilu (63,9 mm) i maju 124,8 (mm) što je uticalo ne samo na kombinovani efekt abiotičkog i biotičkog stresa na biljake domaćina, već je uticalo i na nemogućnost pravovremene primene fungicida kao i na veliki interval primene između prvog i drugog tretmana.

Pored pojave znatno većeg broja zaraženih genotipova žutom rđom u 2023. godini, treba istaći i da je uočena veća pojava koegzistencije lisne i žuta rđe na istom domaćinu, iako se prouzrokovač žute rđe smatra agresivnijim patogenom. Dodatni problem u kontroli žute rđe na pšenici 2023. godine bio je i pad otpornosti mnogih genotipova koji su 2016 i 2018 pokazivali otpornost prema ovom patogenu. U genetičkoj kolekciji na Rimskim šančevima uočen je pad otpornosti 6,6% genotipova koji su nosili (Lr1, Lr3, Lr10, Lr14a, Lr2a, Lr24, Yr2, Yr4, Yr6, Yr7, Yr9, Lr13, Lr20, Yr14, Lr34) gene otpornosti. Iz tog razloga treba imati u vidu da nove rase mogu prevazići nivo otpornosti velikog broja sorti koje se gaje u Evropi i Srbiji i da je favorizovanje stranih sorti kao otpornih neosnovano.

Proizvodna 2022/2023. godina bila je pogodna i za pojavu hemibiotrofnih i nekrotrofnih patogena (*Zymoseptoria tritici*, *Fusarium* spp) kao i onih koji kombinuju biotrofni i nekrotrofni način ishrane (*Microdochium nivale*). Međutim, treba ukazati da je u 2023. godini došlo do pojave patogena koji do sada nisu opisani u Srbiji. Među njima je prouzrokovač sušice klasa i lista strnih žita *Magnaporthe oryzae* (anamorph *Pyricularia oryzae*) i teleomorfni stadijum prouzrokovača sive pegavosti lista i klasa *Leptosphaeria nodorum* (anamorph *Parastagonospora nodorum*). U okviru vrste *M. oryzae* razlikuje se više patotipova pri čemu patotip *Magnaporthe oryzae* *Triticum* (MoT) zaražava pšenicu i nekoliko drugih vrsta iz porodice trava. Tačna detekcija MoT je izrazitno važna s obzirom da ovaj patogen može zaraziti sve nadzemne delove biljke uključujući klas pri čemu simptomi mogu biti jako slični simptomima fuzarioze klasa. Prouzrokovač sive pegavosti lista i klasa *L. nodorum* ispoljava simptome na svim nadzemnim delovima biljke, tj. listovima, stablu plevama i osju. Utvrđivanje pojave ovog patogena je otežano jer je on obično deo kompleksa patogena koji naseljavaju istog domaćina.

Imajući u vidu da molekularne metode za detekciju *M. oryzae* nisu validovane na velikom broju uzoraka različitog porekla, kao i da se *M. oryzae* i *L. nodorum* obično čine deo kompleksa patogena koji naseljavaju istog domaćina u istoj vegetacionoj sezoni, neohodna su dalja istraživanja koja će omogućiti njihovu ranu detekciju i uspešniju kontrolu.

Uvodno predavanje

VIRUS ŠARKE ŠLJIVE: 15 GODINA PRAĆENJA ŠIRENJA PPV-REC I PPV-D SOJEVA U ZASADU ŠLJIVE

Darko Jevremović, Bojana Vasilijević, Vera Katanić, Svetlana A. Paunović

Institut za voćarstvo, Kralja Petra I 9, Čačak

E-mail: darkoj@ftn.kg.ac.rs

Tri glavna (PPV-M, PPV-D i PPV-Rec), od deset poznatih sojeva virusa šarke šljive (plum pox virus, PPV) prisutno je u zasadima koštičavih vrsta voćaka u Srbiji. U zasadima šljive u našoj zemlji dominantno je prisutan PPV-Rec soj. Cilj ovog istraživanja je utvrđivanje vremenske i prostorne brzine širenja izolata PPV-Rec i PPV-D sojeva u zasadu šljive.

Istraživanje je sprovedeno u oglednom zasadu šljive sorte Čačanska leptotica (400 stabala posađenih na rastojanju 4x3,5 m) koji je podignut 2008. godine. Po četiri stabla koja se nalaze u sredini zasada su veštački inokulisana sa odabranim PPV-D i PPV-Rec izolatima.